

Elhunyt Hnyilicza Mihály

A Munkásörsgé Csongrád megyei Parancsnoksága mély megrendüléssel tudatja, hogy **Hnyilicza Mihály** nyugállományú munkásör alezredes, életének 57. évében, hosszan tartó, súlyos betegség után elhunyt. Temetése január 22-én 11 órakor, katonai tiszteletadással a Belvárosi temető ravatalozójából.

Megalakult az OBT tudományos bizottsága

Megalakult az Országos A tudományos és kulturális Bizetanács tudományos és tudományos elnöke **Straub** F. **Bruno** akadémikus, az MTA Szegedi Biológiai Központ Enzimológiai Intézetének igazgatója lett.

Januártól társadalmi szervezet

A tudomány, a valóság és a TIT

A legutóbbi közlönyben olvasni, hogy az Elnöki Tanács határozata értelmében 1985. január 1-től a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat **társadalmi szervezetként** működik. Állami felügyeletét a Minisztertanács gyakorolja, s alkalmasint felkérheti állami feladatok végrehajtására.

— **Mit jelent egy megyei szervezet életében, hogy megváltozott a TIT jogállása?**

— A határozat szavainál sokkal többet egyelőre nem tudok, de mindenképpen presztizsnövekedést jelent — **mondja Vántus Istvánné, Csongrád megyei titkár.** — Ez pedig legfőképpen azért hasznos nekünk, mert feltehetően segít érvényesíteni egy régi, de mostanában különösen fontosá vált törekvésünket. A TIT értelmiség-szervező feladatáról van szó, arról, hogy több kvalifikált szakember kapcsolódjon hozzánk.

— **Úgy értem: azok a szellemi emberek is vállalják tudományuk szervezett keretekben való átadását, akik eddig ódzkodtak?**

— Ennél jóval több, amire gondolok. A Társulat szakosztályai olyan fórumai lehetnek a legkülönbözőbb értelmiségi pályákon működőknek, ahol ők maguk is tájékozódhatnak, új információkhoz juthatnak, akár a saját szakterületükről, akár más tudományágakról. Vagyis nemcsak azt szeretnénk, hogy átadják, amit tudnak, de maguk is kapjanak itt szellemi miniciót. Ehhez persze némileg meg kell változtatni a szakosztályok munkamódszerét is.

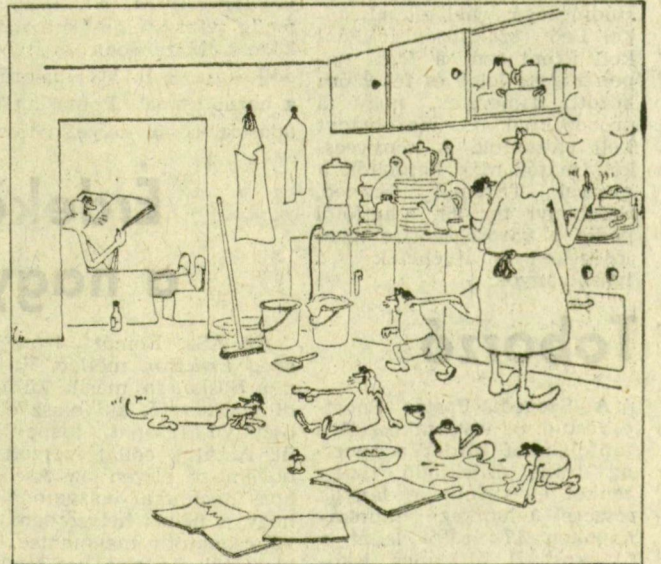
— **A Csongrád megyei szervezetben összesen 24 szakosztály működik. Melyiknek a tevékenysége példázhatja ezt az újszerű stílust és módszereket?**

— Vegyük például a történelmit, már elkészült az idej munkatervük. Azt is mondhatnám, különlegesen gazdag ez a program, hiszen a felszabadulás 40. évfordulója elsősorban a történelemektől kíván, és nekik kínál ismeretterjesztő feladatokat. De évek óta leleményesen, összefogottan koncepciózusan dolgoznak. Több szabadegyetemi sorozatot indítanak, sokféle szervezettel és intézménnyel együttműködésben. Országos, regionális, megyei szintű tudományos konferenciák szervezői. Ezek az események nem egyszerűen ismeretterjesztő alkalmak lesznek, hanem a történelem kutatási eredményeit a nyilvánosság elé táró tudományos fórumok is, melyekre mozgósíthatók a szakma legjobb erői. Ki tagadná, hogy maguk is profitálnak

belőle? Aktuális tájékozdásukat szolgálják a tervezett könyvanketók, könyvpremierek, viták. Publikálási lehetőségeik bővülnek, hiszen a TIT kiadja a helytörténeti és más jellegű tanulmánygyűjteményeket. A szakosztály nem valami zárt, befelé forduló csoport, ellenkezőleg, nagyon is nyitott, sokféle kitekintő, széleskörű kapcsolatokkal. A történészek együtt dolgoznak a Történelmi Társulattal, a levéltárral, a múzeummal, a pedagógiai intézettel, a Körösi Csoma Társasággal, az akadémiai bizottsággal, valamennyi helyi politikai és tömeg-

segíteni az átképzésben, vállalja a TIT. Ez utóbbit természetesen nem ingyen, hiszen önfenntartó szervezet a miénk. De nem is olyan drágán; a tanfolyamaink résztvevőinek megéri, hiszen végbizonyítványt kapnak, alkalmassá válnak valamilyen újfajta munkára.

— **Az utóbbi években észrevehetően megnőtt a szervezet vállalkozókedve. Amolyan hézagpótló szerepekre is, mint amilyenre az imént utalt. Mintha szorábban igazodna a tevékenységük a mindennapi, új és új szükségletekhez. Nem keveredtek még kon-**

Drágám! Igazán beiratkozhatnál már egy TIT-tanfolyamra!

szervezettel, a többi, társadalomtudományi szakosztállyal.

— **A hétköznapi ember, ha a TIT-ről hall, rögtön az „elbádas” szót társítja. Holott, úgy tetszik, mostanában az úgynevezett egyéni előadások nem divatosak a tanfolyamoké az elsőség. Talán azért, mert ezek hozzák a pénzt a TIT-nek?**

— A tudományos ismeretek terjesztése ma is a fő feladatunk. A formák változnak — az életünkkel. Valóban egyre kevesebben vannak, akiknek idejük engedi, hogy egy-egy speciális témájú előadásra beüljenek. Viszont valamely öket érdeklő tárgyban átfogó ismeretbővítést szívesen vesznek, eljárnak hát a szabadegyetemre. Vagy: más munkakörben kell dolgozniuk, az iskolarendszer nem tud

kurrenciáharcba — mondjuk maszek vállalkozókkal?

— **Mi nem. De hát ki vállalkozna például titkárnőképésre? Vagy itt vannak Szegeden a számítógépes tanfolyamaink! A nyelviskola! Vásárhelyen a műszaki szakfordító irodánk! A sokféle üzemmelle együtt szervezett szakmai átképző tanfolyamok! Extrem példát is tudok: most ért véget a vadász-tanfolyamunk Csongrádon! Ki tudna versenyezni? A szervezettség és a tömegesség nagy előny, bár kétségtelen, a „piacon” azért az a győztes, aki előbb felfigyel már a lappangó igényekre is. Fordító, nyelvet tanító munkaközösségek, társulások már működnek az országban... De alig hiszem, hogy munka nélkül maradnánk a következő évtizedekben!**

Sulyok Erzsébet

Versenyzünk a milliókért Hulladékgyűjtési akció

A vállalatoknál, az üzemeknél, az intézményeknél, a mezőgazdasági egységeknél, valamint a lakóterületeken keletkező hasznosítható hulladékok begyűjtésére január 21. és június 28. között országos akciót szervez a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség és a MEH Tröszt — jelentette be Szilágyi Antal, a KISZ KB osztályvezetője csütörtökön, az ifjúsági szövetség székházában tartott sajtótájékoztatón.

Elmondotta: az akció célja, hogy a különböző gazdálkodó egységeknél és az intézményeknél a szállítási szerződéseken rögzített mennyiségeknél több vasat, szinesfémeket és papírhulladékot gyűjtsenek a KISZ-szervezetek, s ezeket a másodlagos nyersanyagokat adják át a MEH-vállalatoknak. Az akció során elsősorban nem a napi termelésben keletkező hulladékokat igyekeznek összegyűjteni, hanem felkutatják a gyárudvarok, a telephelyeken, a lakókörnyezetben található hasznosítható anyagokat, gondoskodnak a gyártelepek és környezetük, valamint a lakóházak környékének takarításáról fellelhető anyagok összegyűjtéséről is. A KISZ-szervezetek válogatva

— például a fémeket fajtájuk szerint csoportosítva — gyűjtik össze a hulladékokat, így jobban felhasználható értékeket adnak vissza a népgazdaságnak. A hulladékokért a közületnél magasabb, lakossági árat fizet a MEH, az akcióból származó bevételek a KISZ-szervezetek költségvetését gyarapítják. /A „Versenyzünk a milliókért” címmel meghirdetett akció sikeres lebonyolítása érdekében a KISZ KB országos aktívahálózatot hozott létre, amely segíti a helyi gyűjtések szervezését, s gondoskodik a kellő propagandáról.

A hasznosanyag-gyűjtési akció a hulladékhasznosítási kormányprogram teljesítését is szolgálja, s lehetőséget ad arra, hogy a KISZ-szervezetek munkálatait teremtse meg a működésükhöz szükséges anyagi alapok egy részét — mondotta a sajtótájékoztatón Mátsik György, a MEH Tröszt vezérigazgatója.

A termelési hulladékok többnyire visszakerülnek a gazdaság vérkeringésébe, ám gyakran előfordul, hogy a vállalatok már nem használható, balesetveszélyes, a környezetet is károsító anyagokat, berendezéseket tárolnak telephelyeiken, ud-

varaikon — hangsúlyozta a vezérigazgató. Ezeknek, valamint a gépjárművek roncsainak, az elhasználatott akkumulátoroknak az összegyűjtésével, illetve az irattárak selejtezésével több száz tonna másodlagos nyersanyaghoz juthat az ipar. Az akciótól mintegy 65–70 ezer tonna vas-, 20 ezer tonna papír- és 5,5 ezer tonna szinesfémhulladék begyűjtését várják. Ezeknek az anyagoknak az ellenértékét legkevesebb 120 millió forintba becsülik. Az iparba ily módon visszaáramló nyersanyagmennyiség az importmegtakarítás szempontjából is igen jelentős.

A szervezők az egyéni és a kollektív érdekltség megteremtésére is gondot fordítottak: a MEH Tröszt a begyűjtött anyagok mennyiségétől függően jutalomlapot hoz létre, amelyet a gyűjtésben kiemelkedően tevékenykedők elismerésére fordítanak.

Az akcióban legjobb teljesítményt nyújtó lakóterületi, üzemi, mezőgazdasági KISZ-szervezetek jutalma egy-egy színes televízió lesz. Az összesített eredmény alapján az 1–3. helyen végző megyék legjobbjait pedig külföldi társasutazáson vehetnek részt.

Jutalmak — szegediek nélkül

A MEH Tröszt és a Dél-magyarországi MEH Vállalat minden évben rendelt verseny hirdet az iskolák között, hogy összemérjék egy-egy úttörőcsapat teljesítményét. Mint mindig, ilyenkor január táján, most is megérkezett a szerkesztőségbe a jutalomadó ünnepségre invitáló meghívó. Várakozásteljesen léptem be a MEH-központ kapuján, vajon melyik szegedi iskolából tekintek majd meg ismerős arcokat, melyik iskola díjakjainak jelent majd dicsőséget az elismerés.

A Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye területén illetékes vállalat nagytérmeiben azonban ezúttal egyetlen szegedi pedagógus sem volt jelen. Sőt, amint később Szabó Jenő igazgatóhelyettes tájékoztatójából kiderült, még csak egyetlen Csongrád megyei iskola képviselője sem volt hivatalos erre az ünnepségre. Sem az országos sem a vállalat által meghirdetett versenyben egyetlen kategóriában sem értek el helyezést a mieink. Bács-Kiskun és Békés megyei tanárok ülték körül a nagy asztalt, köztük az országos vetélkedő egyik első helyezését elért páhi és a második helyezett geszti iskola képviselője. A vállalati versenyben a különböző létszámú iskolák közül a békéscsabai Munkácsy Mihály úttörőcsapat, az újkígyósi, a csabacsüdi, a kecskeméti, az eperjesi diákok példásan szervező tanárokat viték el a pálmát — no meg a nem csekély pénzjutalmat.

A gyerekek — még 1983-ban 4 millió 700 ezer, tavaly 5 millió 800 ezer forint értékű hasznos hulladékot, papírt, különböző

textil- és fémhulladékot juttattak el a három megye telepeire, azaz annyit mentettek meg a népgazdaság számára

Szívóbb gratulálunk a Csongrád megyeieknek, netán a szegedi kisdiákoknak, amiért az első közzött vették ki részüket ebből a munkából. Így azonban nem marad más hátra, mint hogy a szomszéd megyék díjazott tanulóit dicsérjük meg, némi lelkiismeret-furdalással. Mert ha e sorok írója más szülőkkel egyetemben nem mulasztotta volna el összesel összekötözni és elcsepegni az iskoláig vagy a gyűjtőhelyig az odahaza gyűlő, már sok kilóra rugó útszághegyet bizonyítani meglehet, hogy most mi, szegediek nem maradunk el. Egy vigaszunk marad csak: az idén még bizonyíthatjuk mi is szorgalmunkat.

Ch. A.

Urbanisztika

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium megbízásából a Budapesti Műszaki Egyetem Mérnöki Továbbképző Intézete ötödik alkalommal rendezi meg urbanisztikai továbbképző tanfolyamát. A négy és fél éves tanfolyam célja, hogy megismertesse a tervezőintézetek dolgozóival és a közigazgatási építésügyi szakemberekkel a terület és településfejlesztés legújabb tudományos és gyakorlati eredményeit, vizsgálati és tervezési módszereit, a további fejlesztést meghatározó új követelményeket, szabályozási eljárásokat.

Új módszerek a szívgyógyászatban

Az ultrahangos vizsgálatok új módszereiről tanácskoztak csütörtökön az Országos Kardiológiai Intézet és a Magyar Kardiológusok Társasága tudományos ülésén a Duna Intercontinental Szállóban. Neves angol, egyesült államokbeli, holland, jugoszláviai, magyar és norvég szívgyógyászok ismertették az új echokardiográfiai eljárásokat és a klinikai alkalmazásukkal kapcsolatos tapasztalatokat. Elmondták, hogy ezek révén még több információt szerezhetnek a szív állapotáról, működéséről, s így hatékonyabban elősegíthetik a szívbetegségek korai felismerését és gyógyítását. Amíg az évtizedekkel ezelőtt bevezetett ultrahangos vizsgálattal megállapíthatták például a szívbillentyűk mozgását, a szív üregeinek térforogatát az egyik új, úgynevezett Doppler-eljárással mérhetik a szív üregei között áramló vér sebességét. Lehetővé vált az is, hogy színes képen figyelhessék a vér áramlását, pontosan megállapíthassák a szívből bekövetkező változásokat, a diagnózist, és ennek alapján a legmegfelelőbb kezelésben részesíthetik a beteget. Ezek az eljárások korlátlanul ismételtethetők a betegnek semmiféle kellemetlen érzést nem okoznak, s alkalmasak arra is, hogy rendszeresen ellenőrizzék velük a sebészeti beavatkozást vagy a gyógyszeres kezelés hatását.

píthatták például a szívbillentyűk mozgását, a szív üregeinek térforogatát az egyik új, úgynevezett Doppler-eljárással mérhetik a szív üregei között áramló vér sebességét. Lehetővé vált az is, hogy színes képen figyelhessék a vér áramlását, pontosan megállapíthassák a szívből bekövetkező változásokat, a diagnózist, és ennek alapján a legmegfelelőbb kezelésben részesíthetik a beteget. Ezek az eljárások korlátlanul ismételtethetők a betegnek semmiféle kellemetlen érzést nem okoznak, s alkalmasak arra is, hogy rendszeresen ellenőrizzék velük a sebészeti beavatkozást vagy a gyógyszeres kezelés hatását.

Könyvek, olvasók

A Könyvértékesítő Vállalat kereskedelmi tevékenységéről, a könyvtárak és a falvak könyvellátásáról, tájékoztatták a sajtó képviselőit a vállalat vezetői csütörtökön a Vörösmarty téri Zene-művészek Klubjában.

Drucker Tibor, a Könyvértékesítő Vállalat igazgatója elmondta, a könyvszakma kereskedelmi ágának legkisebb vállalata tavaly eredményekben gazdag esztendőzt zárt. A Könyvért teljes forgalma 13 millió forinttal haladta meg az előző évet. A kiadóktól 1984-ben 3400 művet vettek át, több mint 16 millió példányban. E könyvek értéke meghaladta a 870 millió forintot, igaz ebben közrejátszott az is, hogy a kötetek átlagára hét forinttal emelkedett. A vállalatnak tavaly több mint 6500 könyvtárral

volt szerződéses kapcsolata a könyvtáraknak szállított kötetek mellett 1982-ben megkezdtek a könyvtári bútorok értékesítését is. E szolgáltatást bővítendő, új gyártópartnereket keresnek, hogy korszerűsített bútorcsaláddal állhassanak a könyvtárak rendelkezésére. A vállalat négy féláron árusító boltot működtet Budapesten, amelyek ötmillió forint értékben adtak el könyveket.

A szövetségi könyvesbolt-hálózat tavaly két új könyvesbolttal gyarapodott, az ország területén létrehozott 182 üzletben több mint 600 millió forintos forgalmat könyvelhettek el. A nemzetiségi kiadványokat 20 szövetségi könyvesbolt terjeszti, amelyek a nemzetiségi nyelvetterületekre csaknem másfél millió forint értékű könyvet juttattak el.